

Gospodarske novice.

* *Gnojno sol.* Po ukazu finančnega ministerstva od 1. januarja t. l. se ima zopet prodajati gnojna sol in sicer 100 kilogramov po 1 gold. 34 kr.

* *Goveje kuge* je na Hrvaškem in Ogerskem povsod konec, zato je, kakor smo že zadnjič omenili, nehala zaprtija naših dežel proti meji Hrvaški. Al v Dalmaciji se te pošasti, zanešene iz Turškega bojišča, še niso znebili; še jo imajo v več krajih Kotarskega in Dubrovniškega okraja.

Nove postave.

Postava o stavbah na Kranjskem.

III. razdelek.

Olajšave pri stavbah.

(Dalje.)

§. 76. *Obrtnijske stavbe na samotni legi.*

Pri tistih poslopih, katera so namenjena za obrtnijske ali rudarske in plavžarske izdelavnice in se nahajajo na osamoteni legi, utegne gosposka na prošnjo stavbenega gospodarja dovoliti, da se od splošnih stavbenih predpisov (II. razdelek), toliko odstopiti sme, kolikor to ni na škodo trdnosti poslopja in javni varnosti. Podeljene olajšave se morajo vtrditi v komisijskem protokolu in v stavbeni privolitvi zapisati točka za točko.

Stavbeno privolitev je razglasiti, kakor je v kraju navada, in tudi pri gosposki očitno pibiti in jo 8 dni pibito pustiti. (§. 10.)

Vsakako pa mora gosposka pri takošnih poslopih tudi na to gledati:

1. Da se iz vseh viših nadstropij lahko pride na prosto po ognja varnih stopnicah v zidanih ohišjih, katera imajo strop ali nadsvetlobe (nadprezore) iz ognja varne tvarine, ali lesene strop, ki so posuti in ometani.

Stopnice, če so lesene, morajo imeti nadobok. Daljina od enih stopnic do drugih ne sme v nobenem kraju poslopja več biti, nego 40 m. Stopnice, ako niso samo za to namenjene, da se le včasih pride iz enega majhnega delalnega prostora v drugega, morajo, ako so v slučaju nevarnosti za 50 oseb, in so ravne, najmanj 11 dm. široke biti, ako so pa krive, najmanj 16 dm.; za vsacih 50 oseb več se pa mora 16 cm. širskosti dodjati.

2. Da so vsi dimniki in kuriša sezidana ognja varna in osamotena od vsacega lesovja (§§. 34. do 37.);

3. da se postavijo parni kotli, kolikor je mogoče, daleč proč od taci prostorov, v katerih navadno dela večje število oseb (§. 40.);

4. da se kakoršni koli odpadki in nesnažne tekočine dajo odpeljevati brez nadlege obližju. Ali se smejo dopuščati kanali in gnojne jame ali ne, to se ravna po legi (§. 53);

5. da dobijo fabrični prostori primerne duške za prezračenje;

6. da se vse konečne stene obrtnijskih stavb, katere stopijo na javno cesto, prav močno (debelo) sezidajo.

§. 77. Na samotni legi se imenuje tako poslopje, katero je na viših stranéh oddaljeno od drugih poslopij in od sosednje meje najmanj 20 m.

Ako se nahaja v okrožju osamotenja posebno poslopje taistega stavbenega gospodarja, se mora tisto ali popolnoma ognja varno sezidati, ali se zavarovati proti vnetju, kakor je to predpisano v §. 68., ali pa mora ravno tako oddaljeno biti od drugih poslopij najmanj 20 m.

Fabrikna poslopja, katera se neposrednje mejijo z enacimi fabriknimi napravami in med katerimi je samotni prostor od 19 m., spadajo k poslopijem na samotni legi.

Tla cest in železnic in struge rek in vodá se vštavajo v daljino.

Na zemljišču, ki je potrebno za osamotenje, se ne sme, čeravno preide v last katerega drugega posestnika, postaviti kaka stavba, katera bi uničevala samotenje, dokler se poslopje, ki se ima osamotiti, ni djalo v tak stan, ki je prikladen splošnim stavbenim predpisom (II. razdelek).

§. 78. Ako se pri kakem samotnem poslopiju znotraj kaj tacega prizida, kar je v §. 76 omenjeno, ni treba za to nobene privolitve. Samo naznanilo se mora poslati, s katerim je ravhati po §. 3.

(Dalje prihodnjič.)

Šolske stvari.

Učiteljev ljudskim šolam ne bode zmanjkalo.

Preteklo leto se je preskušnjam ljudskih in meščanskih šol v našem delu Avstrije podvrglo 955 pripravnikov in sicer 703 za ljudske, 252 pa za meščanske šole, med katerimi je bilo potrjenih 770. Za Štajarsko je preskušanih 26 za ljudske, 6 pa za meščanske šole, — za Kranjsko 14 za ljudske, 4 pa za meščanske, — za Koroško 13 za ljudske, 1 za meščanske šole, — za Tržaško 9 za ljudske, 5 za meščanske, — za Goriško 17 za ljudske šole, — in za Istersko 63 za ljudske, 2 za meščanske šole.

Slovstvene stvari.

Recenzija „Latinske slovnice“.

Sintaksa.

(Dalje.)

Naslednji §§. 136—157. do gl. XII. obravnavajo pomen in rabo časov (*tempora*), in sicer A) v glavnih, B) v odvisnih stavkih. V §. 139. omeni pisatelj, da se perfekt rabi kot gnomični aorist. Ta opomba je sama na sebi čisto prava (*ganz richtig*), vendar pa brez določne razlage za učenca neumljiva [grški aor. *gnom. mora biti že znan*; raba sloven. dovršnika tudi, Janežič §. 387. 2. §. 389.]. — V §. 140. ni dovolj naglašeno, da služi imperfekt za značenje ravnočasnosti jednega dejanja z drugim [glej §. 149.], in razloček med pomenom perfekta in imperfekta v pripovedovanji ni dosti markiran. — *Plusquamperfectum* (§. 142.) in *futur. exact.* (§. 145.) bila bi primerneje obravnavati v oddelku B), ker služita za dejanje, katero je v razmeri z drugim; toraj samo v odvisnih stavkih. — V §. 144. pravi pisatelj: „za izražanje futura rabijo se v slovenščini često dovršni glagoli v obliki sedanjika.“ Referent meni, da bi morala ta raba bolj natanko določena biti, da učenec vé, kedaj ima predstavljati latinski futur s sedanjikovo obliko dovršnika, in kedaj s sestavljeno obliko nedovršnika.

Consecutio temporum je jasno in določno razlagana (mit Klarheit und Bestimmtheit).

Glava XII. ima nauk o naklonih (*moduslehre*). V §. 159. moral bi se razloček rabe za *praes. imperf.* ali *perf. indik.* pri glagolih *licet*, *potest*, *oportet*, *debet*, *necesse est*, bolje praecisirati. — V §. 160. je pomen konjunktiva sicer dobro (*richtig*) naznanjen, referent bi vendar želel, da bi se bolj natančno raz-